

skulde udvikle sig til en livskraftig og vidtforgrent Samfundsinstitution, hvis Betydning for Befolkningens Forbrug og navnlig for Landbrugets Produktion og Omsætning jo bedst maales ved de Tal, det ærede Medlem anførte, Tal, som jo kunne resumeres derhen, at der nu findes henimod 5000 Andelsforeninger her i Landet, hvis Omsætning løber op til henimod $\frac{1}{2}$ Milliard Kr. aarlig og som omfatte ikke mindre end rigeligt $\frac{1}{2}$ Mill. Medlemmer, saaledes at der nu, og som det synes mig med Føje, kan tales om Andelsfolket. Det er rigtigt, som det er blevet hævdet, at det er under Selvstyreprincippet, at Andelsbevægelsen har vundet Livskraft og Styrke, og det skal her nævnes med uforbeholden Anerkendelse, at det Udsnit af Befolkningen, som Andelsbevægelsen særlig kaldte paa, og for hvilken den fik særlig økonomisk Betydning, har formaaet for den alt overvejende Del at præstere Mænd som Ledere af Andelsbevægelsen, som fuldt ud stod Maal med det Krav, som maatte stilles til dem for paa fyldestgørende Maade at kunne lede dens Udvikling ad solide og gode Baner, saaledes at det maa siges, at intet Misbrug har fundet Sted, der skulde nødvendiggøre nu at sætte Selvstyreprincippet ud af Spillet. Det synes jo nu imidlertid, at Tidspunktet er kommet til, at ogsaa Andelsforeningerne skulle føjes ind under en særlig Lovgivning med dertil svarende Beklipning af Selvstyreprincippet. Dette har, som det blev stærkt fremhævet i Gaar af det ærede 5te Medlem for 9de Kreds, vakt Uro og Misstemning indenfor Andelsmændenes Kreds, og dette bør ikke undre. Vil man objektivt og retfærdigt bedømme den Uro og Misstemning, der saaledes er vakt, maa det nemlig holdes for Øje, at Tillidsmændene indenfor Andelsforeningerne bleve i Tidernes Løb indstillede til kun at skyldte de Andelshavere, som valgte dem, og ikke andre, Regnskab for Ledelsens Virksomhed, og det maa endvidere erkendes, at den Folkets Røst og Dom, som paa Andelsfolkets aarlige og ekstraordinære Generalforsamlinger lød, viste sig i det store og hele tilstrækkelig til at gardere mod Misbrug og holde Virksomheden i en solid Gænge, og man har da ogsaa Anledning til at holde sig for Øje, at er man efterhaanden bleven indstillet til i sin Virksomhed at kunne hævde Løsenet: Jeg bærer min Hat, som jeg vil, virker det irriterende og deprimerende at skulle undergives lovforskriftsmæssigt Tilhold ikke alene om, hvorledes Hatten skal bæres, men ogsaa om, hvorledes Hatten skal være. Nu

maa imidlertid ogsaa Andelssagen ligesom Hatten være Modens Luner undergivet, og paa et Tidspunkt, hvor det maa erkendes, at Lovgivningsmagten med umiskendelig Iver kaster sig over alt, hvad der med en udstrakt god Villie kan drages ind under dens Omraade, kan det ikke undre, om Andelssagens med Selvstyremblemets udstyrede Hovedbeklædning skønnes ikke at staa helt Maal med Modens Fordringer. Som Forholdet nu imidlertid stiller sig, maa det erkendes, at en Aktielovgivning er saa tiltrængt, at Kravet om en saadan ikke tør sidde overhørigt, og da det erkendes, at der sideordnet med Aktielovgivningen maa skabes betryggende Værn mod en Omgaaelse af denne, vil Tilvejebringelse af en Andelslovgivning som et naturligt for ikke at sige nødvendigt Supplement og Pendant til Aktielovgivningen ikke kunne undgaas. Dette erkender ogsaa jeg, i saa Henseende bliver der neppe for Andelsforeningerne nogen Vej uden om. Lad mig føje til, at jeg har den Tro, at en forstandig og omsigtsfuld Lovgivning paa dette Omraade ogsaa kan blive til virkelig Gavn for Andelsforeningerne selv. Det er hævdet, at en Andelslovgivning er overflødig, og det er endvidere fra Andelsmændenes Side hævdet, at ganske urimelig bliver en saadan Lovgivning, naar Andelsforeningerne, der hidtil have virket uden nogen eneste, dem specielt tilegnet, Lovparagraf, nu skulle bøjes ind under en Lov, der omfatter samfulde 36 Paragraffer. Lad mig bemærke, at den Omstændighed, at Loven omfatter et saa stort Antal Paragraffer, behøver i ingen Henseende at tjene til Miscredit for Loven, thi er det rigtigt, som det er udtalt af Andelsudvalgets Formand — og det er sikkert rigtigt — at en meget stor Del, ja maaske en overvejende Del af de Bestemmelser, der findes i Lovforslaget, allerede praktiseres i Andelsforeningernes Virksomhed, saa fremtræde disse Bestemmelser jo i Virkeligheden som gode, sunde og naturlige Frugter af Andelsforeningernes Praksis, og saa kan det jo ikke være til nogen Skade at lovfæste disse, saa synes jeg, at det kun kan være til Gavn, at vi lovfæste dem til Efterlevelse ogsaa for de Andelsforeninger, som tiltrænge Retledning.

Heller ikke har jeg ved at gennemgaa de Anker, der fra Andelsmændenes Side ere fremkomne mod Forslaget, kunnet væge mig mod den Opfattelse, at en Del af disse Anker skyde i nogen Grad over Maalet. De ere som Udslag af forklarligt opskræmte Sind noget ensidigt bedømte. Jeg skal give et Par Eksempler i saa Henseende. Ifølge